

Sotsiaalkaitseministri käskkirja „Sotsiaalkaitseministri 18. septembri 2022. a käskkirja nr 119 „Eesti inimeste pensionialase teadlikkuse suurendamine“ muutmise“ seletuskiri

I. Sissejuhatus

Muudatusega saab toetuse andmise tingimuste (edaspidi TAT) elluvijaks Sotsiaalkindlustusameti asemel Sotsiaalministeerium, korrigeeritakse toetatavate tegevuste sisu ning asendatakse TAT-spetsiifiline tulemusnäitaja.

Käskkirja ja seletuskirja on koostanud Sotsiaalministeeriumi pensionipoliitika ja piiriülese sotsiaalkindlustuse osakonna pensionitarkuse juht Kätlin Muru (tel 5914 3531, katlin.muru@sm.ee), pensionipoliitika juht Merle Sumil-Laanemaa (tel 5916 6728, merle.sumil-laanemaa@sm.ee) ja nutika arengu toetamise osakonna peaspetsialist Jüri Lössenko (tel 5913 7882, jyri.lossenko@sm.ee).

Käskkirja juriidilise ekspertiisi on teinud Sotsiaalministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Piret Eelmets (tel 626 9128, piret.eelmets@sm.ee).

Märkused:

Käskkiri ei ole seotud isikuandmete töötlemisega isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses.

Seletuskiri kirjeldab ainult käskkirjas nimetatud TAT muudatusi.

II. TAT muudatuste sisu

Punktiga 1 muudetakse TAT elluvijja ning täpsustatakse, et rakendusasutuseks on Sotsiaalministeeriumi nutika arengu toetamise osakond. Elluvijja muutmise on tingitud pensioninõustamise teenuse liikumisest Sotsiaalkindlustusametist Sotsiaalministeeriumisse pensionipoliitika ja piiriülese sotsiaalkindlustuse osakonda.

Punktiga 2 luuakse TAT seos Eesti riigi 2023.–2026. aasta eelarvestrateegia programmi ja meetmega.

Punktiga 3 täpsustatakse, et kuna pensioninõustamise teenuse pakkuja on Sotsiaalministeerium, siis tõstetakse toetuse andmisega just nimetatud asutuse pädevust teenuse osutamisel.

Punktiga 4 täpsustatakse, et tegevustes lähtutakse rakenduskava seirekomisjonis kinnitatud 2021–2027 rakenduskava tegevuste üldistest valikukriteeriumidest ja meetodikast.

Punktiga 5 muudetakse toetatavate tegevuste nimetusi ning täpsustatakse nende sisu. Pensioninõustamise teenus muudetakse pensionitarkuse teenuseks. Pensionitarkuse teenus keskendub pensioninõustamise teenusest enam ennetusele, mida tehakse läbi teavituste, nõustamiste, digitaalsete tööriistade arendamise ning koostöö. Pensionitarkuse teenuse eesmärk on suurendada inimeste (18-55) teadlikkust tööeas tehtud otsuste mõjust nende pensioniea toimetulekule. Iga üksiksiku läbimõeldud otsused pensioni kindlustamiseks vähendavad eakate pensionipõlve vaesusriski, mistõttu on kvaliteetne pensionitarkuse jagamine eluliselt tähtis. Selle eelduseks on lihtne ligipääs oma pensioni seisule üle kõikide pensionisammaste ning usaldusväärsete tööriistade olemasolu tulevase pensioni planeerimiseks ja prognoosimiseks. Riigiabi analüüsis nimetatud järeldused jäävad tegevuste muutmisel samaks.

Punktiga 6 asendatakse TAT-spetsiifiline tulemusnäitaja, milleks muudatuse järgselt on „väljatöötatud interaktiivsete ja veebipõhiste tööriistade kasutajate arvu kasv“, mille algtase on 80 000 kasutajat ning sihttasemetena nähakse ette 50% kasvu algtasemega võrreldes 2024. aasta lõpuks ning 100% kasvu 2027. aasta lõpuks. Algtase märgib eesti.ee lehel asuva pensionikalkulaatori kasutajate arvu 2022. aasta seisuga (RIA ametlik statistika). Näitaja muutmine on vajalik, kuna see võimaldab Sotsiaalministeeriumil paremini hinnata pensionitarkuse teenuse mõju ja kasutajate kaasatust ning kavandada tulevikus paremaid ennetusmeetmeid ja teavitusstrateegiaid. Digivahendite kasutamine aitab suurendada inimeste teadlikkust pensioniplaneerimise olulisusest ning kasvatab puudutatud sihtrühma suurust. Pensionitarkuse teenus keskendub ennetusele ja teavitamisele, pakkudes inimestele digivahendeid, mis aitavad neil parandada oma teadlikkust ja oskusi pensionipõlve rahalise hakkamasaamise planeerimisel.

TAT väljundinäitaja „pensioninõustamise infotunnid“ tõendamiseks kasutatakse ürituse korraldamise eest vastutava isiku poolt (digi)allkirjastatud osalejate nimekirja, mis on korraldaja poolt allkirjastatud hiljemalt 5 tööpäeva peale ürituse toimumist. Virtuaalse infotunni korral lisatakse nimekirjale kuvatõmmis/logifail osalejate nimedest, mis võimaldab seostada nimekirja konkreetse üritusega.

Punktiga 7 täpsustatakse, et 15. juuniks esitav vahearuanne kajastab TAT tegevuste, tulemuste ja näitajate saavutamist sama aasta 31. mai seisuga.

Punktiga 8 asendatakse TAT eelarve, mida korrigeeritakse vastavalt lõppenud aasta jäägile ning uuele kulude prognoosile.

Punkti 9 kohaselt rakendatakse käskkirja tagasiulatuvalt alates 01.02.2023, mis ajast alates liikus pensioninõustamise teenus Sotsiaalkindlustusametist Sotsiaalministeeriumisse.

III. TAT vastavus Euroopa Liidu õigusele

Käskkiri on vastavuses Euroopa Liidu õigusega.

Käskkirja koostamisel on arvestatud järgmiste Euroopa Liidu õigusaktidega:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid;
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1057, millega luuakse Euroopa Sotsiaalfond+ ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1296/2013.

IV. TAT muudatuste mõjud

Pensioninõustamise teenuse muutmine pensionitarkuse teenuseks lisab teenusele laiemat ja ennetavat vaadet. Pensionitarkus hõlmab lisaks pensionisüsteemi mõistmisele ja sellest tulenevate võimaluste kasutamisele ka isiklike rahaliste ressursside planeerimist ja säästmist, et tagada pensionipõlveks piisav sissetulek. Pensionitarkuse teenuse ja leviku tulemuseks on enda praeguse ja tuleviku pensioni suuruse kujunemisega kursis olev ja pensioniteadlikke otsuseid tegev inimene ning seetõttu pikaajalises plaanis sotsiaalselt kindlustatum ühiskond. Pensionitarkuse teenuse levik ja selle tulemused aitavad luua ühiskonna, kus inimesed on teadlikumad, kindlustatumad ja valmis oma pensionipõlveks, vähendades seeläbi sotsiaalset ebavõrdsust ja suurendades üldist heaolu.

V. TAT muudatuste jõustumine

Käskkirja rakendatakse tagasiulatuvalt alates 01.02.2023.

VI. TAT muudatuste kooskõlastamine

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ja e-posti kaudu Riigi Tugiteenuste Keskusele. Rahandusministeerium kooskõlastas eelnõu märkusteta. Riigi Tugiteenuste Keskus kooskõlastas eelnõu märkustega, millega arvestati.